

Принципи формування регіональних кластерних систем

У проєкті Концепції створення кластерів в Україні визначено чотири види кластерів, у тому числі й туристичний.

Концепція формування кластерів, створення моделі системи управління ними базується на принципах системного підходу, використання якого дає можливість прийняття якісних управлінських рішень. Система складається з двох елементів:

- 1) зовнішнього оточення, що включає вхід і вихід системи, зв'язок із зовнішнім середовищем і зворотний зв'язок;
- 2) внутрішньої структури – сукупності взаємозв'язків між учасниками кластера.

Трансфертні інноваційні кластери, характерні для країн, які тільки започатковують інноваційну індустріалізацію, ознакою таких кластерних систем є «запозичення зарубіжної технологічної платформи» або «трансферт технологій». Щоб сформувати новий, більш високотехнологічний уклад, доцільно створювати умови для освоєння передових технологій, які сьогодні у світі формують авангард технологічного розвитку.

Інтеграційні інноваційні кластери. Великий потенціал притаманний концепції інтеграційної кластеризації, оскільки поєднання процесів економічної інтеграції з формуванням спеціалізованих інноваційних кластерів на території країн, є конструктивним і відповідає економічним інтересам усіх країн-учасниць. Формування інтеграції інноваційних кластерів може стати одним з пріоритетних напрямів створення єдиного інноваційного простору.

Інноваційно-промислові кластери. Означений тип кластерів передбачає, що його учасники забезпечують і здійснюють на систематичній і регулярній основі інноваційну діяльність, спрямовану на розробку і виробництво інноваційної та високотехнологічної (наукомісткої) продукції.

Соціально-медичні інноваційні кластери. Цей тип кластерів почав формуватися у країнах з розвинутою ринковою економікою. Необхідність у таких кластерах викликана різким зростанням витрат на медичне обслуговування населення. Прихильники формування соціально-медичних кластерів орієнтуються на нові біотехнології, у тому числі пов'язані з попередженням або ранньою діагностикою широкого кола захворювань. Інноваційні підходи до збереження здоров'я мають високу соціальну результативність і дозволяють оптимізувати витрати на медичне страхування. Окрім медичних інновацій, сучасні біотехнології забезпечують раціональне вирішення продовольчої проблеми і багатьох інших питань життєзабезпечення широких верств населення.

Багатофункціональні інноваційні кластери повного циклу. Цей тип кластерів охоплює увесь спектр інноваційної діяльності. До ядра таких кластерів входять науково-дослідні інститути та інші організації, які орієнтовані на проведення фундаментальних досліджень у галузі природничих і гуманітарних наук. Навколо цього ядра групуються проектно-конструкторські бюро, інноваційні центри та інші суб'єкти венчурного бізнесу. Важливою складовою частиною цих кластерів є навчальні заклади.

Висновки. Існує низка проблем щодо формування кластерів у туристичному комплексі України, які можна об'єднати у дві групи: теоретичні проблеми та прикладні проблеми. До теоретичних проблем слід віднести усі питання, пов'язані з формуванням теоретичних основ створення кластерів. Серед практичних проблем функціонування і формування кластерів можна зазначити недостатню налагодженість механізмів узгодження інтересів учасників кластера та реалізацію їх через комплексні регіональні програми. Таким чином, у туристичній сфері кластерний підхід може забезпечити підвищення економічної ефективності господарської діяльності кластерів на регіональному рівні через розвиток та удосконалення рекреаційно-туристичної інфраструктури для формування якісних туристичних продуктів.